

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

Národní
plán
obnovy

Projektování ve vzdělávání

PhDr. Zuzana Hrnčířiková, Ph.D.

ADAPT UTB: **A**daptabilní, **D**igitální, **A**gilní, **P**rogresivní,
Transformace UTB ve Zlíně

reg. č. NPO_UTB_MSMT-16585/2022

 Univerzita Tomáše Bati
Fakulta humanitních studií

Výstupní znalosti

Po prostudování daného studijního materiálu prokazuje student znalosti:

- základních pojmů vztahujících se k projektování vzdělávací akce,
- algoritmu projektování vzdělávací akce,
- významu jednotlivých kroků při projektování vzdělávací akce,
- základních didaktických kategorií v kontextu sestavení projektu,
- významu evaluace ve vzdělávání,
- specifických technik evaluace vzdělávací akce,
- základních mechanismů pro realizaci projektované vzdělávací akce.

Výstupní dovednosti

Po prostudování daného studijního materiálu prokazuje student dovednosti:

- rozlišit a analyzovat jednotlivé kroky při projektování vzdělávací akce,
- aplikovat znalost vybraných didaktických kategorií do tvorby projektu vzdělávací akce,
- aplikovat principy vztah výukových cílů k výstupům vzdělávacího projektu,
- provést analýzu vybraných projektů vzdělávacích akcí,
- navrhnout a obhájit vlastní projekt vzdělávací akce.

OBSAH STUDIJNÍ OPORY

- Pořadí kroků při projektování vzdělávací akce
- Analýza vzdělávacích potřeb
- Formulace výukového cíle
- Formy vzdělávání

OBSAH STUDIJNÍ OPORY

- Metody vzdělávání
- Realizace vzdělávací akce
- Evaluace vzdělávací akce
- Didaktické principy a zásady

POŘADÍ KROKŮ PŘI PROJEKTOVÁNÍ VZDĚLÁVACÍ AKCE

1 POŘADÍ KROKŮ PŘI PROJEKTOVÁNÍ VZDĚLÁVACÍ AKCE

Cíle studovaného tématu

Po prostudování následující kapitoly by studenti měli být schopni:

- Uvést pořadí jednotlivých kroků při projektování vzdělávací akce.
- Uvědomit si kritické fáze projektování.
- Vysvětlit význam projektování ve vzdělávání.

Klíčová slova:

- Projekt.
- Vzdělávání.
- Fáze projektování.

Doporučená literatura

- Armstrong, M. (2015). *Řízení lidských zdrojů*. Grada Publishing.
- Bartoňková, H. (2013). *Projektování vzdělávací akce pro andragogy*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Koubek, J. (2009). *Řízení lidských zdrojů*. Management Press.

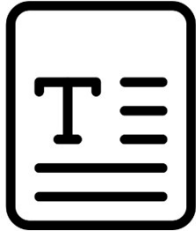

Doporučená literatura

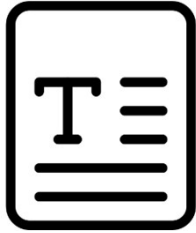
Urban, J. (2013). *Řízení lidí v organizaci*. Wolters Kluwer.

Veteška, J. & Tureckiová, M. (2008). *Kompetence ve vzdělávání*. Grada Publishing.

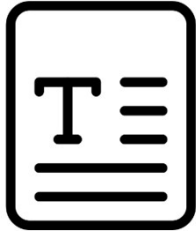
Vodák, J. & Kucharčíková, A. (2011). *Efektivní vzdělávání zaměstnanců*. Grada.

- Vzdělávání jako proces získávání znalostí, dovedností, schopností, postojů.
- Typy vzdělávání - (Armstrong, 2009, str. 461): instrumentální, kognitivní, emoční, sebereflektující.
- Systémový přístup ke vzdělávání.
- Systematický přístup ke vzdělávání.
- Designování vzdělávací aktivity (Hroník, 2007).

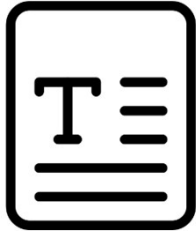

- Plán vzdělávání jako přehled všech vzdělávacích aktivit.
- Sestavení plánu na základě identifikovaných potřeb.
- Orientace na dosažení vzdělání nezbytného pro zlepšení pracovního výkonu.
- Cíle a strategie organizace při plánování vzdělávání.

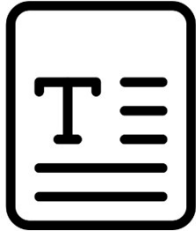

Plán vzdělávání – odpovědi na otázky:

- Koho a kdy vzdělávat.
- V čem školit (obsah).
- Jakými metodami vzdělávat.
- Jak vyhodnotit vzdělávání.

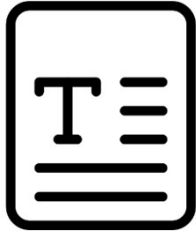

- Projekt vzdělávací akce.
- Závislost efektivity vzdělávací akce na jejím projektu.
- Kdo je autorem konkrétního projektu?
- Forma zpracování projektu.
- Algoritmus projektování ve vzdělávání.

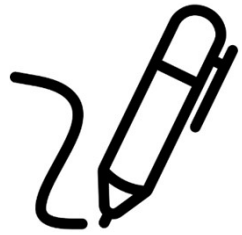

Zjednodušené schéma projektu, odpovědi na otázky:

- PROČ?
- KOHO?
- CO?
- KDY?
- JAK?
- KDO?
- KDE?
- ZAČ?

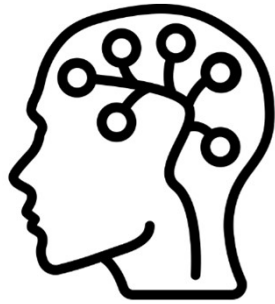

- Identifikace vzdělávacích potřeb.
- Formulace vzdělávacích cílů.
- Určení obsahu vzdělávání.
- Volba forem a metod vzdělávání.
- Organizační zabezpečení.
- Návrh způsobu evaluace.

Úkoly

- Vysvětlete význam a roli vzdělávání v systému personální práce firem. Vycházejte z publikace J. Koubka (doporučená literatura).
- Proč je vzdělávání zaměstnanců pro organizaci důležité?
- Prostudujte v literatuře a vlastními slovy zhodnoťte výhody systematického vzdělávání.

Kontrolní otázky

- Definujte pojem „vzdělávání“.
- Porovnejte význam vzdělávání pro zaměstnance a pro organizaci.
- Vyjmenujte posloupnost kroků při projektování vzdělávací akce.
- Znázorněte pomocí schématu jednotlivé kroky vytváření projektu vzdělávací akce a jejich návaznost.

Shrnutí

- Vzdělávání zaměstnanců jako nutnost.
- Význam vzdělávání zaměstnanců pro organizaci.
- Plánování vzdělávání v organizaci.
- Projektování vzdělávací akce.

ANALÝZA VZDĚLÁVACÍCH POTŘEB

2 ANALÝZA VZDĚLÁVACÍCH POTŘEB

Cíle studovaného tématu

Po prostudování následující kapitoly by studenti měli být schopni:

- Definovat vzdělávací potřeby.
- Vymežit zdroje pro analýzu vzdělávacích potřeb.
- Vysvětlit způsoby analýzy vzdělávacích potřeb.

2 ANALÝZA VZDĚLÁVACÍCH POTŘEB

Klíčová slova:

- Vzdělávací potřeba.
- Analýza.
- Kompetence.
- Kompetenční model.

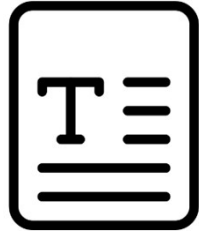
Doporučená literatura

- Bartoňková, H. (2013). *Projektování vzdělávací akce pro andragogy*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Bartoňková, H. (2013). *Analýza vzdělávacích potřeb*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Buckley, R. & Caple, J. (2004). *Trénink a školení*. Computer Press.
- Hroník, F. (2007). *Rozvoj a vzdělávání pracovníků*. Grada.

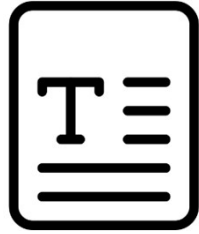
Doporučená literatura

- Jarvis, P. (2010). *Adult Education and Lifelong Learning*. Routledge.
- Kocianová, R. (2012). *Personální řízení. Východiska a vývoj*. Grada Publishing.
- Palán, Z. (2002). *Lidské zdroje: výkladový slovník: výchova, vzdělání, péče, řízení*. Academia.

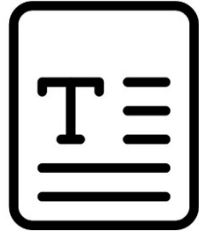
ANALÝZA VZDĚLÁVACÍCH POTŘEB

- Identifikace a analýza vzdělávacích potřeba jako první krok v projektu.
- Soubor metod, které umožňují určit vzdělávací potřeby jednotlivců i skupin zaměstnanců.
- Cílem je zefektivnit prostředky vynaložené na vzdělávání.

ANALÝZA VZDĚLÁVACÍCH POTŘEB

- Definice vzdělávací potřeby (Palán, 2002).
- Vznikají jako hypotetický vztah (uvědomovaný nebo neuvědomovaný).
- Jedinci chybí znalosti či dovednosti.
- V kontextu firemního vzdělávání jde o interval mezi aktuálním výkonem a předem definovaným standardem výkonnosti.
- Jsou ovlivněny trhem práce, osobnostními a společenskými vlivy (Palán, 2002, str. 234).

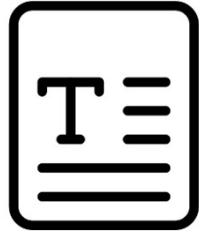

ANALÝZA VZDĚLÁVACÍCH POTŘEB

Dělení vzdělávacích potřeb (Buckle & Caple, 2004, s. 33):

- Reaktivní – výkonnostní, okamžitý pokles výkonnosti.
- Proaktivní – vztah k firemní strategii a plánování (např. očekávaný technický pokrok).

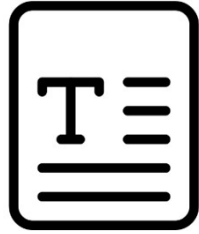
Další klasifikace vzdělávacích potřeb.

ANALÝZA VZDĚLÁVACÍCH POTŘEB

Fáze analýzy vzdělávacích potřeb (Bartoňková, 2013, s. 20):

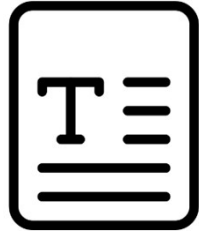
- Přípravná fáze – určení zdrojů pro sběr dat.
- Sběr dat – analýza informací.
- Návrh opatření – tvorba vzdělávacího plánu.

ANALÝZA VZDĚLÁVACÍCH POTŘEB

Zdroje pro analýzu vzdělávacích potřeb (Bartoňková, 2013; Buckley & Caple, 2004; Koubek, 2009):

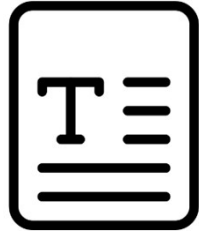
- Vnější prostředí organizace (analýza okolního prostředí organizace; konkurenční analýza; SWOT analýza).
- Vnitřní prostředí organizace (celopodnikové údaje; údaje o pracovním místě; údaje o pracovnících).

ANALÝZA VZDĚLÁVACÍCH POTŘEB

Úrovně analýzy vzdělávacích potřeb (Buckley & Caple, 2004, s. 70) :

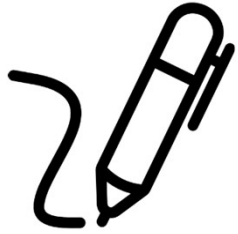
- Komplexní analýza.
- Analýza klíčových otázek.
- Analýza zaměřená na problémy.

ANALÝZA VZDĚLÁVACÍCH POTŘEB

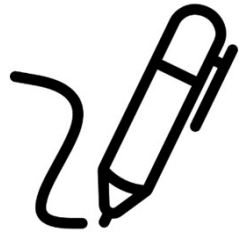
Realizace analýzy vzdělávacích potřeb (Bartoňková, 2013, s. 24):

- Kvantitativní sociologický výzkum – terénní šetření. Ptáme se přímo pracovníků na jejich vzdělávací potřeby.
- Aplikace kompetenčního přístupu – určení specifického profilu kompetencí.

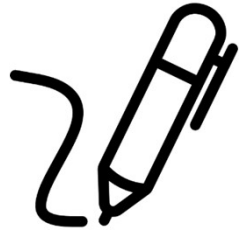
Úkoly

- Vyhledejte v literatuře další přístupy k členění vzdělávacích potřeb.
- Zamyslete se nad terminologickým ukotvením pojmu „potřeba“ a pojmu „požadavek“. Argumentujte pomocí vhodně zvolených příkladů.

Úkoly

- Zamyslete se nad výhodami a nevýhodami identifikace vzdělávacích potřeb pomocí výzkumu a pomocí kompetenčního modelu.
- Vyhledejte v literatuře definice pojmu „kompetence“.
- Charakterizujte kompetentního pracovníka.

Úkoly

- Sestavte dotazník pro zaměstnance, jímž byste zjišťovali jejich vzdělávací potřeby.
- Jak byste postupovali, abyste zjistili skutečné potřeby zaměstnanců a nikoli jejich očekávání?
- Prostudujte v literatuře různé postupy analýzy vzdělávacích potřeb.

Kontrolní otázky

- Co je to vzdělávací potřeba?
- Jaké znáte druhy vzdělávacích potřeb?
- Jaké jsou dva základní způsoby analýzy vzdělávacích potřeb?
- Jak probíhá analýza vzdělávacích potřeb u Vás na pracovišti?
- Co je to kompetenční model?

Shrnutí

- Vzdělávací potřeba je rozdíl mezi tím, co je, a tím, co je žádáno.
- Zdroje pro analýzu vzdělávacích potřeb jsou na úrovni vnějšího a vnitřního prostředí.
- Analýza potřeb je realizována buď pomocí výzkumu nebo pomocí analýzy a identifikace kompetencí.

FORMULACE VÝUKOVÉHO CÍLE

3 FORMULACE VÝUKOVÉHO CÍLE

Cíle studovaného tématu

Po prostudování následující kapitoly by studenti měli být schopni:

- Definovat výukový cíl.
- Porozumět významu cílů při plánování.
- Charakterizovat vlastnosti výukových cílů.
- Aplikovat optimální formulaci cíle.

FORMULACE VÝUKOVÉHO CÍLE

Klíčová slova:

- Výukový cíl.
- Typologie cílů.
- Komplexnost výukového cíle.
- Kontrolovatelnost výukového cíle.

FORMULACE VÝUKOVÉHO CÍLE

Klíčová slova:

- Konzistentnost výukového cíle.
- Přiměřenost výukového cíle.
- Bloomova taxonomie.

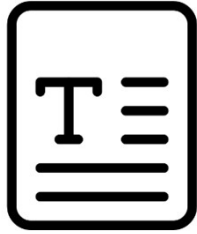
Doporučená literatura

- Bartoňková, H. (2010). *Firemní vzdělávání. Strategický přístup ke vzdělávání pracovníků*. Grada.
- Bartoňková, H. (2013). *Projektování vzdělávací akce pro andragogy*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Medlíková, O. (2013). *Lektorské dovednosti. Manuál úspěšného lektora*. Grada.

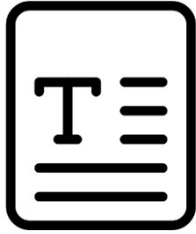
Doporučená literatura

- Prášilová, M. (2006). *Tvorba vzdělávacího programu*. Triton.
- Smékalová, L. (2016). *Didaktika vzdělávání dospělých*. Nová Forma.
- Zormanová, L. (2017). *Didaktika dospělých*. Grada Publishing.

FORMULACE VÝUKOVÉHO CÍLE

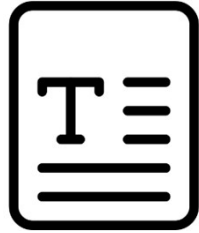
- Cíl jako očekávaný výsledek vzdělávacího procesu.
- Význam cílů: usměrňují, aktivizují, motivují (Smékalová, 2016, s. 36).
- Na formulaci cílů navazuje volba forem, metod a prostředků.
- Funkce cílů: řídicí, zpětnovazební.

FORMULACE VÝUKOVÉHO CÍLE

Dělení výukových cílů:

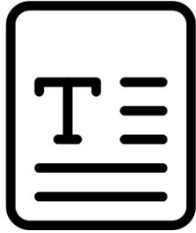
- Kognitivní – vymezují, co by měl účastník znát.
- Afektivní – týkají se postojů, hodnot, názorů.
- Psychomotorické – zaměřují se na rozvoj praktických dovedností.

FORMULACE VÝUKOVÉHO CÍLE

Vlastnosti výukových cílů (Prášilová, 2006; Smékalová, 2013; Zormanová, 2017):

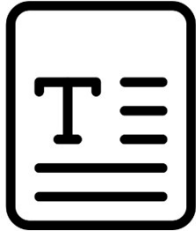
- **Komplexnost** – využití cílů kognitivních, afektivních i psychomotorických.
- **Konzistentnost** – vnitřní provázanost.
- **Kontrolovatelnost** – jak zjistit dosažení cílů.
- **Přiměřenost** – splnitelnost nastavených cílů.

FORMULACE VÝUKOVÉHO CÍLE

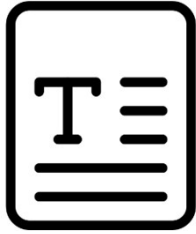
Kontrolovatelnost zahrnuje:

- Formu požadovaného výkonu účastníka vzdělávání.
- Podmínky výkonu.
- Normu výkonu.

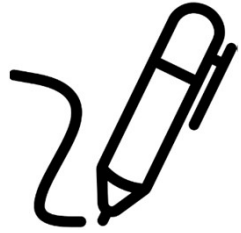
FORMULACE VÝUKOVÉHO CÍLE

- Taxonomie výukových cílů.
- Uspořádání od nejjednodušší náročnosti po nejvyšší.
- Byly vypracovány pro všechny typy výukových cílů.
- Slouží jako pomůcka pro formulaci výukového cíle.

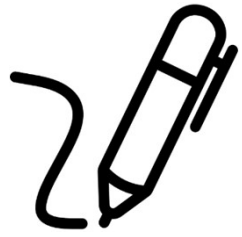
FORMULACE VÝUKOVÉHO CÍLE

- Bloomova taxonomie kognitivních cílů (revidovaná verze).
- Kratwohlova taxonomie afektivních cílů.
- Daveho taxonomie psychomotorických cílů.

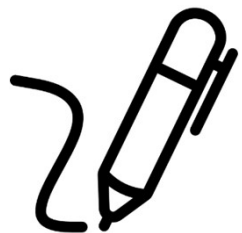
Úkoly

- Zamyslete se nad otázkou, který typ výukových cílů je ve vzdělávání nejvíce využíván. Proč si myslíte, že tomu tak je?
- Vyhledejte v androdidaktické literatuře jiná kritéria pro dělení výukových cílů. Porovnejte je.

Úkoly

- Jak byste při formulaci výukového cíle využili pravidlo SMART?
- Vyhodnoťte rizika nesprávně formulovaných výukových cílů. Diskutujte ve dvojicích.
- Pokuste se formulovat alespoň tři výukové cíle kognitivní, tři cíle afektivní a tři cíle psychomotorické.

Úkoly

- Sestavte inventář aktivních sloves pro jednotlivé úrovně Bloomovy taxonomie kognitivních cílů pro výuku Vámi zvoleného tématu.
- Nyní se pokuste zformulovat tři výukové cíle tak, aby odpovídaly požadavkům na tuto didaktickou kategorii.

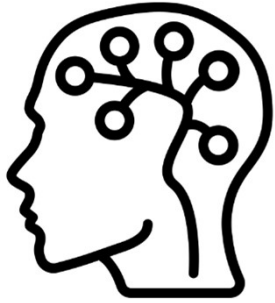
Kontrolní otázky

- Vysvětlete vlastními slovy výukový cíl.
- Jakou úlohu plní výukové cíle při projektování vzdělávací akce?
- Vyjmenujte typy výukových cílů.
- Charakterizujte požadavky na výukové cíle.

Kontrolní otázky

- Kdo ve výukovém procesu pracuje na naplnění výukového cíle?
- K čemu přispívá naplnění komplexnosti výukového cíle?
- Jak chápete zpětnovazební funkci výukového cíle?
- Co je to taxonomie výukových cílů?

Kontrolní otázky

- Popište Bloomovu taxonomii kognitivních cílů.
- Jaký je význam aktivních sloves?
- Proč je kontrolovatelnost výukového cíle jeho nejdůležitější vlastností?

Shrnutí

- Cíle jako očekávané výsledky vzdělávacího procesu.
- Dělení cílů na kognitivní, afektivní a psychomotorické.
- Požadavky na výukové cíle.
- Taxonomie jednotlivých typů výukových cílů.

FORMY VZDĚLÁVÁNÍ

4 FORMY VZDĚLÁVÁNÍ

Cíle studovaného tématu

Po prostudování následující kapitoly by studenti měli být schopni:

- Definovat formy vzdělávání.
- Klasifikovat formy vzdělávání.
- Analyzovat vybrané formy vzdělávání.

4 FORMY VZDĚLÁVÁNÍ

Klíčová slova:

- Forma vzdělávání.
- Frontální výuka.
- Skupinová výuka.
- Seminář.
- Školení.
- Přednáška.

Doporučená literatura

- Bartoňková, H. (2013). *Projektování vzdělávací akce pro andragogy*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Bednaříková, I. (2012). *Kapitoly z andragogiky 2*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Prášilová, M. (2006). *Tvorba vzdělávacího programu*. Triton.
- Smékalová, L. (2016). *Didaktika vzdělávání dospělých*. Nová Forma.

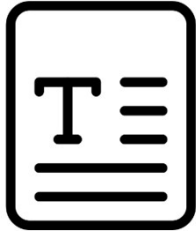

Doporučená literatura

Veteška, J. & Tureckiová, M. (2008). *Kompetence ve vzdělávání*. Grada Publishing.

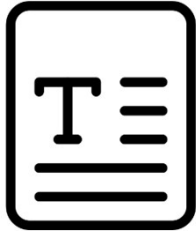
Vodák, J. & Kucharčíková, A. (2011). *Efektivní vzdělávání zaměstnanců*. Grada.

Zormanová, L. (2017). *Didaktika dospělých*. Grada Publishing.

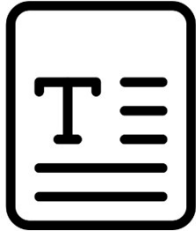
FORMY VZDĚLÁVÁNÍ

- Výběr formy vzdělávání navazuje na formulaci cíle.
- Forma vzdělávání = didaktická forma.
- Didaktická forma jako organizační rámec vzdělávací akce.
- Ustálený komplex pro realizaci vzdělávání ve vymezeném čase a prostoru.
- Didaktické systémy živé x neživé.

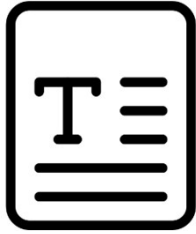
FORMY VZDĚLÁVÁNÍ

- Klasifikace forem vzdělávání dle různých autorů.
- Kritéria pro klasifikaci forem vzdělávání.
- Formy vzdělávání dle časového uspořádání.
- Formy vzdělávání dle prostředí.
- Formy vzdělávání dle organizačního uspořádání.

FORMY VZDĚLÁVÁNÍ

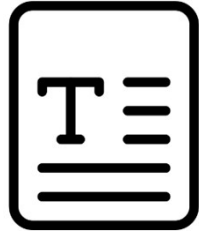
- Formy vzdělávání dle interakce lektor a účastníka.
- Formy vzdělávání dle stavu systémů, v nichž vzdělávání probíhá.
- Frontální výuka – výhody/nevýhody.
- Skupinová výuka – výhody/nevýhody.

FORMY VZDĚLÁVÁNÍ

Příklady forem vzdělávání:

- Přednáška – výhody/nevýhody.
- Seminář – výhody/nevýhody.
- Kurz.
- Workshop – skupinové řešení problémů.
- Školení – obecný pojem pro vzdělávací aktivity.

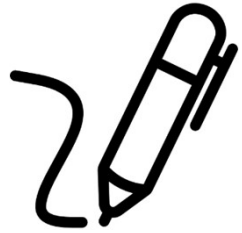

FORMY VZDĚLÁVÁNÍ

Kritéria pro volbu forem vzdělávání:

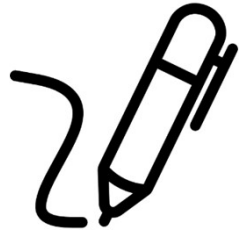
- Kritérium didaktické.
- Kritérium ekonomické.

Vztah forem a metod vzdělávání.

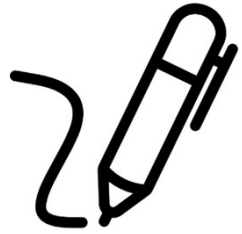
Úkoly

- Se kterou formou vzdělávání jste se doposud nejčastěji setkával/setkávala. Popište, v čem jste spatřoval/spatřovala její výhody a nevýhody.
- V čem se liší formy vzdělávání dospělých od forem vzdělávání dětí?

Úkoly

- V průběhu své pracovní kariéry jste se jistě několikrát museli zúčastnit nějakého školení. Porovnejte, v čem se (kromě obsahu) jednotlivá školení lišila?
- Které z těchto školení bylo pro Vás více/méně přínosné a proč?

Úkoly

- Prostudujte v odborné literatuře (Bednaříková, 2012; Medlíková, 2013) charakteristiku vybraných forem forem vzdělávání a identifikujte jejich výhody a nevýhody jednak z pohledu lektora, ale také z pohledu účastníka. Zpracujte písemně.

Kontrolní otázky

- Co je to forma vzdělávání?
- Jaká existují kritéria pro klasifikaci forem vzdělávání?
- Jaké formy vzdělávání znáte? Popište je.
- Jak byste vymezili vztah mezi didaktickými systémy živými a neživými?
- Vysvětlete didaktické kritérium pro volbu formy vzdělávání.

Shrnutí

- Pojem forma vzdělávání.
- Význam forem vzdělávání pro efektivitu procesu.
- Dělení forem podle různých kritérií.
- Nejčastěji využívané formy vzdělávání.

METODY VZDĚLÁVÁNÍ

5 METODY VZDĚLÁVÁNÍ

Cíle studovaného tématu

Po prostudování následující kapitoly by studenti měli být schopni:

- Charakterizovat pojem metoda ve vzdělávání.
- Vysvětlit význam metod ve vzdělávání.
- Analyzovat vybrané metody vzdělávání.

METODY VZDĚLÁVÁNÍ

Klíčová slova:

- Metoda vzdělávání.
- Metody slovní.
- Metody problémové.
- Metody situační.
- Výběr metod.

Doporučená literatura

- Bednaříková, I. (2012). *Kapitoly z andragogiky 2*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Bartoňková, H. (2010). *Firemní vzdělávání. Strategický přístup ke vzdělávání pracovníků*. Grada.
- Bartoňková, H. (2013). *Projektování vzdělávací akce pro andragogy*. Univerzita Palackého v Olomouci.

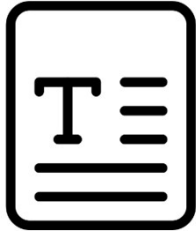
Doporučená literatura

- Klein, Z. (2012). *100 kreativních metod a her na semináře a workshopy*. Grada Publishing.
- Kocianová, R. & al. (2013). *Analysis and comparison of forms and methods for the education of older adults in the V4 countries*. Univerzita Karlova.
- Lacina, L. & Kotrba, T. (2015). *Aktivizační metody ve výuce*. Barrister & Principal.

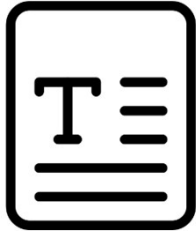
Doporučená literatura

- Medlíková, O. (2013). *Lektorské dovednosti. Manuál úspěšného lektora*. Grada.
- Palán, Z. & Langer, T. (2008). *Základy andragogiky*. Univerzita J. A. Komenského.

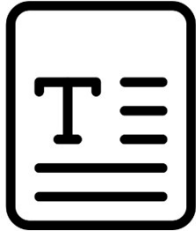
METODY VZDĚLÁVÁNÍ

- Metody vzdělávání = důležitý prvek ve vzdělávání.
- Volba metody = základ lektorských dovedností.
- Metoda = algoritmus postupů k dosažení cíle (Bednaříková, 2012, s. 65).

METODY VZDĚLÁVÁNÍ

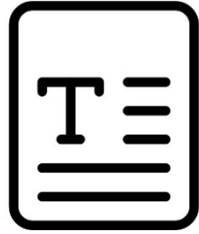
- Třídění metod dle různých hledisek (Bartoňková, 2010; Bednaříková, 2012).
- Třídění metod dle různých autorů (Bartoňková, 2013).
- Přednáška jako metody (ale i forma).
- Příprava přednášky.

METODY VZDĚLÁVÁNÍ

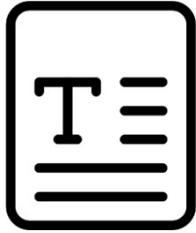
Dialogické metody:

- Zásady pro využívání dialogických metod.
- Výhody a nevýhody dialogických metod.
- Rozhovor – zadávání otázek lektorem.
- Diskuse – výměna informací a názorů mezi účastníky.

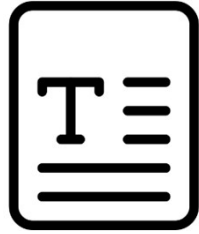
METODY VZDĚLÁVÁNÍ

- Metody řešení problémů (problémové metody).
- Typy problémových metod (Bednaříková, 2012, s. 70):
- Metody stimulující nové nápady;
- Metody komplexního řešení problémů.
- Požadavky na předkládání problémových situací.

METODY VZDĚLÁVÁNÍ

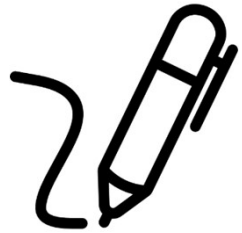
- **Brainstorming** – zásady směrem k účastníkům a zásady pro lektora.
- **Situační metoda** (případová studie) – analýza konkrétní situace.
- **Inscenační metoda** (metoda hraní rolí) – procvičování reálných situací.
- Přínos inscenační metody.

METODY VZDĚLÁVÁNÍ

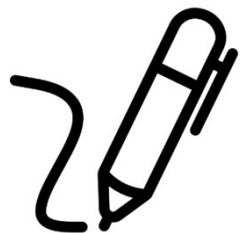
Kritéria pro výběr metod vzdělávání (Bednaříková, 2012, s. 73):

- Cíle vzdělávání.
- Principy vzdělávání.
- Obsah vzdělávání.
- Účastníci a osobnost lektora.
- Časové a materiální podmínky.

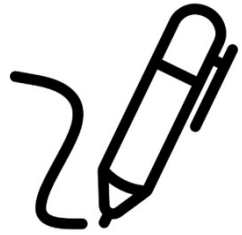
Úkoly

- V publikaci Firemní vzdělávání (Bartoňková, 2010) najdete na stranách 152 – 158 přehled klasifikace výukových metod. Podrobně jej prostudujte.
- Vymyslete jednoduchý příklad, na kterém bude demonstrovat tvrzení, že volba metody je považována za základ lektorského umění.

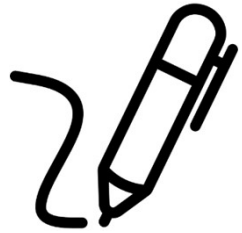
Úkoly

- Prostudujte podrobně etapy přípravy přednášky v publikaci Kapitoly z Andragogiky 2 (Bednaříková, 2012, s. 67). Zamyslete se nad tím, která z nich může být pro lektora nejnáročnější. Zdůvodněte.

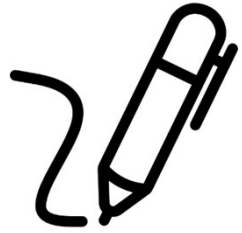
Úkoly

- Sestavte inventář otázek pro rozhovor lektora se skupinou účastníků vzdělávání, aby vyvolaly pozornost skupiny a vybízely účastníky k přemýšlení. Dbejte přitom na zásady zadávání otázek.
- Uveďte příklady témat, která byste považovali za vhodná pro metodu diskuse.

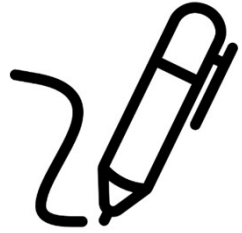
Úkoly

- Pokuste se shrnout lektorské dovednosti pro vedení dialogu. Které z nich považujete za své silné/slabé stránky.
- Navrhněte zadání problémové situace pro využití metody řešení problémů. Nezapomeňte na to, jaká by problémová situace měla být, aby byla efektivní jako metoda.

Úkoly

- Uvědomte si pravidla pro využití brainstormingu a pokuste se jeden takový realizovat. Zkuste např. pomocí brainstormingu s rodinnými příslušníky vymyslet rekonstrukci bytové jednotky. Požádejte někoho, aby pořídil videozáznam a následně jej pak analyzujte po poučení se z vlastních chyb.

Úkoly

- Navrhněte scénář, který by se mohl stát výchozím základem pro využití metody hraní rolí. Co pro Vás při jeho tvorbě bylo nejobtížnější? Jak by to dopadlo, kdybyste jako lektor ponechal tvorbu scénáře na účastnících vzdělávání?

Kontrolní otázky

- Definujte vlastními slovy metodu vzdělávání.
- Jak chápeme význam metody ve vzdělávání?
- Vyjmenujte základní dělení metod vzdělávání.
- Analyzujte metody slovní.
- Proč je kladem důraz na aktivizační metody?
- Které metody lze považovat za aktivizační a proč?

Kontrolní otázky

- Vysvětlete kritéria pro volbu metod ve vzdělávání.
- Které z těchto kritérií považujete za nejdůležitější? Argumentujte.
- Jaký je doporučovaný počet členů ve skupině pro využití situační metody?
- Co je cílem brainstormingu?

Kontrolní otázky

- Vysvětlete rozdíl mezi situační metodou a inscenační metodou.
- Uveďte konkrétní postup realizace inscenační metody.

Shrnutí

- Metoda jako záměrný a plánovitý postup při realizaci vzdělávacího procesu.
- Třídění metod dle různých hledisek i autorů.
- Rozhovor a diskuse jako příklad dialogických metod.
- Specifika situačních a problémových metod.
- Kritéria pro volbu metod.

REALIZACE VZDĚLÁVACÍ AKCE

6 REALIZACE VZDĚLÁVACÍ AKCE

Cíle studovaného tématu

Po prostudování následující kapitoly by studenti měli být schopni:

- Uvědomit si, co dotváří efektivitu celé vzdělávací akce.
- Zdůvodnit význam organizačního zabezpečení.
- Zhodnotit význam didaktického zázemí.

REALIZACE VZDĚLÁVACÍ AKCE

Klíčová slova:

- Didaktické pomůcky.
- Studijní materiály.
- Organizace a logistika.

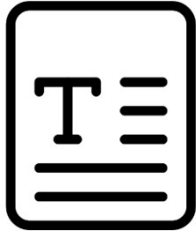
Doporučená literatura

- Bartoňková, H. (2010). *Firemní vzdělávání. Strategický přístup ke vzdělávání pracovníků*. Grada.
- Bartoňková, H. (2013). *Projektování vzdělávací akce pro andragogy*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Langer, T. (2016). *Moderní lektor. Průvodce úspěšného vzdělavatele dospělých*. Grada Publishing.

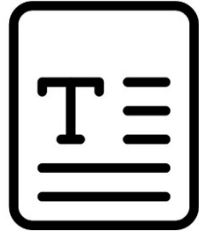
Doporučená literatura

- Medlíková, O. (2013). *Lektorské dovednosti. Manuál úspěšného lektora*. Grada.
- Palán, Z. & Langer, T. (2008). *Základy andragogiky*. Univerzita J. A. Komenského.
- Zormanová, L. (2017). *Didaktika dospělých*. Grada Publishing.

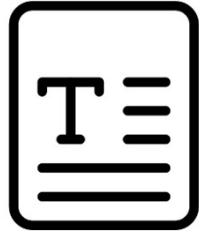
REALIZACE VZDĚLÁVACÍ AKCE

- Didaktické prostředky pro zefektivnění průběhu vzdělávacího procesu.
- Slouží k dosažení výukových cílů.
- Základní dělení didaktických prostředků.
- Didaktické prostředky materiální a nemateriální.

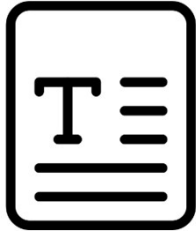
REALIZACE VZDĚLÁVACÍ AKCE

- Funkce didaktických prostředků.
- Klasifikace materiálních didaktických prostředků.
- Vizualizace pro účinnější přenos informací.
- Studijní materiály pro různé formy vzdělávání.

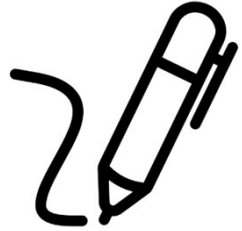
REALIZACE VZDĚLÁVACÍ AKCE

- Organizační záležitosti pro realizaci vzdělávací akce.
- Nutno promyslet všechny nezbytné faktory.
- Příprava, vlastní realizace, transfer (Bartoňková, 2013, s. 82).
- Organizace a logistika vzdělávací akce.

REALIZACE VZDĚLÁVACÍ AKCE

- Propagační aktivity.
- Smlouvy s lektory.
- Harmonogram vzdělávací akce.
- Zajištění prostor s technickým zázemím.
- Finanční zajištění.

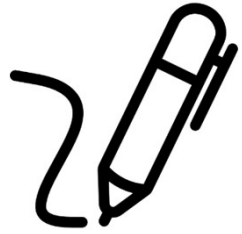
Úkoly

- V publikaci Didaktika dospělých (Zormanová, 2017) je na straně 194 – 195 uvedena zjednodušená klasifikace materiálních didaktických prostředků. Zamyslete se, které z prostředků uvedených v klasifikaci už dnes nejsou využívány a nahraďte je aktuálními.

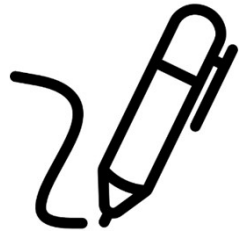
Úkoly

- Prostudujte v doporučené literatuře pravidla pro výběr didaktických prostředků a sestavte jejich jednoduchý přehled s ohledem na aktuální trendy.
- Porovnejte vývoj didaktických prostředků za posledních deset let.

Úkoly

- Navrhněte, jaké studijní materiály byste připravili pro účastníky vzdělávání v prezenční formě a v distanční formě.
- Popište, s jakou kvalitou organizačního zajištění jste se setkali jako účastníci vzdělávací akce. Co byste na místě organizátorů udělali jinak?

Úkoly

- Pokuste se navrhnout organizační rámec jednodenní vzdělávací akce. Nezapomeňte na vytvoření didaktického rámce celé akce. Neopomeňte ani smluvní záležitosti. Pokud budete vytvářet variantu vícedenní akce, co by ještě nemělo být opomenuto?

Kontrolní otázky

- K čemu slouží didaktické prostředky ve vzdělávacím procesu?
- Jak dělíme didaktické prostředky?
- Co ovlivňuje volbu didaktických prostředků?
- Které další kroky je nutné zabezpečit pro realizaci vzdělávací akce?

Shrnutí

- Pro úspěšnou realizaci vzdělávací akce je nutno ještě promyslet další záležitosti.
- Využití didaktických prostředků v průběhu vzdělávání.
- Naplánovat organizaci a logistiku celé akce.

EVALUACE VZDĚLÁVACÍ AKCE

7 EVALUACE VZDĚLÁVACÍ AKCE

Cíle studovaného tématu

Po prostudování následující kapitoly by studenti měli být schopni:

- Vymežit pojem a význam evaluace.
- Vysvětlit oblasti, etapy a druhy evaluace.
- Vyjmenovat principy evaluace.
- Objasnit Kirkpatrickův systém.

EVALUACE VZDĚLÁVACÍ AKCE

Klíčová slova:

- Evaluace.
- Etapy evaluace.
- Evaluační techniky.
- Kirkpatrickův model evaluace.

Doporučená literatura

- Bartoňková, H. (2010). *Firemní vzdělávání. Strategický přístup ke vzdělávání pracovníků*. Grada Publishing.
- Bartoňková, H. (2013). *Projektování vzdělávací akce pro andragogy*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Dvořáková, M. (2013). *Lektorské kompetence*. Univerzita Palackého v Olomouci.

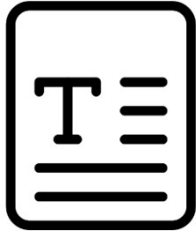
Doporučená literatura

- Evangelu, J., van Bommel, F. & Juříčka, O. (2013). *Efektivita vzdělávání: Jak získat zpět vložené investice do rozvoje zaměstnanců*. Key Publishing.
- Hendl, J. & Remr, J. (2017). *Metody výzkumu a evaluace*. Portál.
- Langer, T. (2016). *Moderní lektor. Průvodce úspěšného vzdělavatele dospělých*. Grada Publishing.

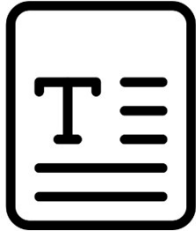
Doporučená literatura

- Medlíková, O. (2013). *Lektorské dovednosti. Manuál úspěšného lektora*. Grada.
- Poláchová Vašátková, J. (2010). *Úvod do pedagogické evaluace a jejích metod*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Prášilová, M. (2006). *Tvorba vzdělávacího programu*. Triton.
- Průcha, J. & Veteška, J. (2014). *Andragogický slovník*. Grada Publishing.

EVALUACE VZDĚLÁVACÍ AKCE

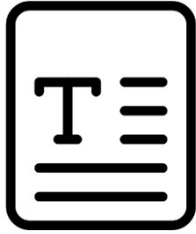
- Evaluace (hodnocení) = proces zjištění, zda bylo dosaženo cílů.
- Provázanost evaluace s cíli.
- Evaluace nejen na úrovni obsahu vzdělávací akce.
- Evaluace organizace, realizace, prostředí, lektorů....
(Bartoňková, 2010, s. 182).

EVALUACE VZDĚLÁVACÍ AKCE

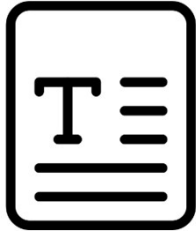
Přístupy k evaluaci podle různých hledisek (Bartoňková, 2010; 2013):

- Čas; účel.
- Fáze a cíle;
- Zadavatel.
- Úrovně; autorství; trvání,

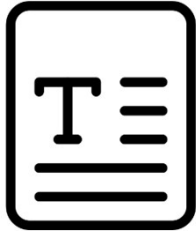
EVALUACE VZDĚLÁVACÍ AKCE

- Etapy evaluace v kontextu firemního vzdělávání.
- Formativní evaluace – probíhá v průběhu vzdělávací akce.
- Sumativní evaluace – souhrnné hodnocení.
- Nástroje pro formativní a sumativní evaluaci.
- Dotazníky, testy, pozorování, rozhovory.

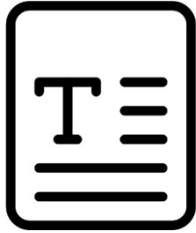
EVALUACE VZDĚLÁVACÍ AKCE

- Bariéry evaluace (Bartoňková, 2013).
- Bariéry na straně zadavatele.
- Bariéry na straně účastníků.
- Bariéry na straně lektorů.

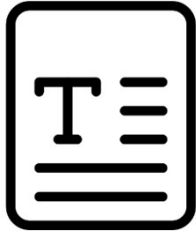
EVALUACE VZDĚLÁVACÍ AKCE

- Evaluační nástroje.
- SWOT analýza.
- Analýza dokumentů.
- Pozorování.
- Dotazník.
- Rozhovor (s účastníky, vzdělavateli a dalšími zúčastněnými).

EVALUACE VZDĚLÁVACÍ AKCE

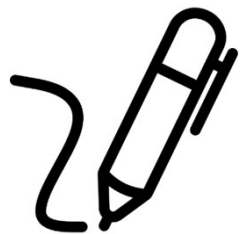
- Evaluační systémy – jde o sloučení evaluačních nástrojů pro efektivní evaluaci.
- PDCA - tzv. Demingův systém.
- Kirkpatrickův systém.
- TQM - Total Quality Management.
- EFQM - European Foundation for Quality Management.
- SYSTÉM 360°.

EVALUACE VZDĚLÁVACÍ AKCE

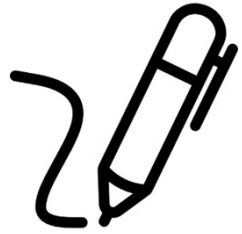
Kirkpatrickův systém – čtyři úrovně vzdělávacího programu (Bartoňková, 2013):

- Reakce – „Líbilo se jim to?“
- Učení – „Naučili se to?“
- Chování – „Použili to v praxi?“
- Výsledky – „Došlo ke změně efektivity organizace?“

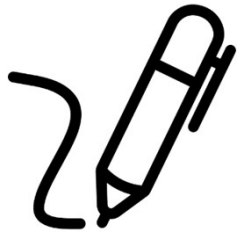
Úkoly

- Vyhledejte a Andragogickém slovníku (Průcha & Veteška, 2014), jak je evaluace definována. Porovnejte s definicemi jiných autorů.
- S jakou evaluací jste se setkali na vzdělávací akci, jíž jste se zúčastnili? Popište podrobně. Vyhovoval Vám tento způsob evaluace?
- Byli jste někdy účastni vzdělávací akce, kde žádná evaluace neproběhla? Proč si myslíte, že tomu tak bylo?

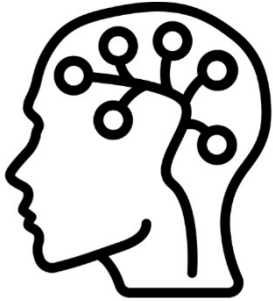
Úkoly

- Prostudujte v literatuře přístupy k evaluaci a k jednotlivým přístupům přiřadte návrhy, jaký evaluační nástroj byste mohli využít.
- V publikaci Lektorské dovednosti (Medlíková, 2013) je na straně 116 zajímavá tabulka Posouzení forem evaluace. Diskutujte ve dvojicích údaje o efektivitě forem evaluace.

Úkoly

- Navrhněte různé varianty dotazníku pro formativní a sumativní evaluaci.
- Navrhněte jednoduchou aplikaci Kirkpatrickova modelu na evaluaci vzdělávací akce, které jste se zúčastnili. Která z úrovní pro Vás byla nejobtížnější v kontextu evaluace?

Kontrolní otázky

- Vysvětlete vlastními slovy, co je to evaluace.
- V které fázi projektování vzdělávací akce by mělo být jasno o způsobu její evaluace?
- Vyjmenujte přístupy k evaluaci.
- V které fázi vzdělávací akce zařazujeme formativní evaluaci a sumativní evaluaci?
- Která etapa evaluace je pro účastníky motivující?

Kontrolní otázky

- Jaké znáte evaluační nástroje?
- Jaký je vztah mezi evaluačními nástroji a evaluačními systémy?
- Popište Kirkpatrickův model evaluace.
- Na čem závisí to, ve kterých úrovních bude prováděna evaluace?

Shrnutí

- Evaluace jako zpětná vazba pro lektora i účastníky.
- Provázanost evaluace a cílů vzdělávací akce.
- Přístupy k evaluaci podle různých hledisek.
- Evaluační nástroje a evaluační systémy.

DIDAKTICKÉ PRINCIPY A ZÁSADY

8 DIDAKTICKÉ PRINCIPY A ZÁSADY

Cíle studovaného tématu

Po prostudování následující kapitoly by studenti měli být schopni:

- Charakterizovat význam didaktických zásad.
- Vysvětlit didaktické principy podle Knowlese.
- Analyzovat vybrané didaktické zásady.

DIDAKTICKÉ PRINCIPY A ZÁSADY

Klíčová slova:

- Didaktické zásady.
- Didaktické principy.
- Zásada vědeckosti.
- Zásada trvalosti.

DIDAKTICKÉ PRINCIPY A ZÁSADY

Klíčová slova:

- Zásada soustavnosti.
- Zásada trvalosti.
- Zásada spojení teorie s praxí.
- Zásada přiměřenosti.

Doporučená literatura

- Bartoňková, H. (2010). *Firemní vzdělávání. Strategický přístup ke vzdělávání pracovníků*. Grada Publishing.
- Knowles, S. M., Holton, I. & Swanson, E. F. (2005). *The Adult Learner: The Definitive Classic in Adult Education and Human Resource Development*. Routledge.

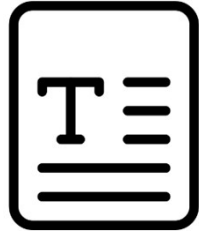
Doporučená literatura

- Langer, T. (2016). *Moderní lektor. Průvodce úspěšného vzdělavatele dospělých*. Grada Publishing.
- Mužík, J. (2011). *Andragogická didaktika: Řízení vzdělávacího procesu*. Wolters Kluwer.
- Palán, Z. & Langer, T. (2008). *Základy andragogiky*. Univerzita J. A. Komenského.

Doporučená literatura

- Rohlíková, L. & Vejvodová, J. (2012). *Vyučovací metody na vysoké škole*. Grada Publishing.
- Smékalová, L. (2016). *Didaktika vzdělávání dospělých*. Nová Forma.
- Zormanová, L. (2017). *Didaktika dospělých*. Grada Publishing.

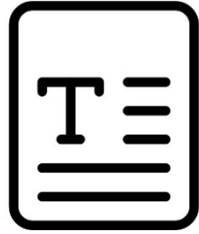

DIDAKTICKÉ PRINCIPY A ZÁSADY

- Terminologické nejasnosti (Smékalová, 2017, s. 80).
- Didaktické principy = obecné zásady.
- Obecná východiska vzdělávání.
- Odlišnost principů pro vzdělávání různých věkových skupin.
- Didaktické principy pro vzdělávání dospělých podle Knowlese.

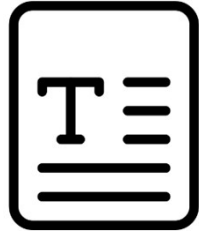
DIDAKTICKÉ PRINCIPY A ZÁSADY

- Princip seberealizace.
- Princip založený na potřebě se vzdělávat.
- Princip uvědomělosti.
- Princip sebeřízeného učení.
- Princip preferující osobní zkušenost.
- Princip založený na vnitřní motivaci (Knowles, Holton & Swanson, 2005).

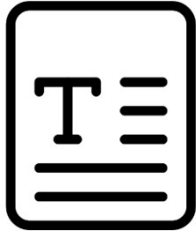
DIDAKTICKÉ PRINCIPY A ZÁSADY

- Didaktické zásady = požadavky vztahující se ke všem didaktickým kategoriím.
- Mají svůj obsah i využití ve vzdělávacím procesu.
- Zásady zaměřené na kognitivní aspekt:
- Zásada vědeckosti.
- Zásada soustavnosti a systematičnosti.

DIDAKTICKÉ PRINCIPY A ZÁSADY

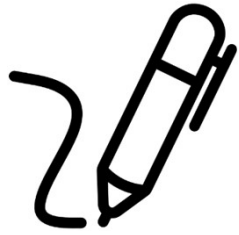
- Zásada názornosti.
- Zásada přiměřenosti.
- Zásada trvalosti.
- Zásada zpětné vazby.
- Zásada spojení teorie s praxí.

DIDAKTICKÉ PRINCIPY A ZÁSADY

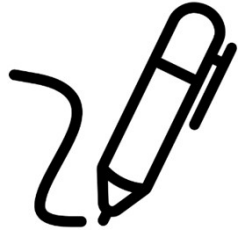
Zásady zaměřené na psychosociální aspekt (Smékalová, 2013, s. 83):

- Zásada individuálního přístupu.
- Zásada partnerského přístupu.
- Zásada participace.
- Zásada názorového pluralismu.
- Zásada operativnosti.

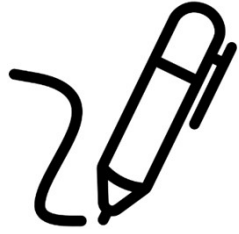
Úkoly

- Prostudujte v publikacích uvedených v doporučené literatuře pojetí didaktických zásad a vytvořte vlastní pořadí jejich důležitosti pro Váš vzdělávací proces.
- Vámi vytvořené pořadí zdůvodněte. Dokumentujte na příkladech, kdy jste si význam konkrétní didaktické zásady uvědomili.

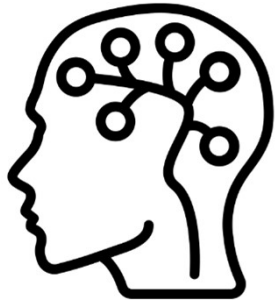
Úkoly

- Zpracujte jednoduché grafické schéma, v němž vyznačíte postavení didaktických zásad mezi ostatními didaktickými kategoriemi.
- Vypracujte návrh exkurze pro dospělé účastníky vzdělávací akce tak, aby byla naplněna zásada názornosti.

Úkoly

- Zpracujte komplexní projekt vzdělávací akce pro dospělé účastníky. Postupujte podle algoritmu projektování, který je uveden v kapitole 1 avšak za využití znalostí získaných studiem dalších kapitol. Akci projektujte jako dvoudenní, proto věnujte zvýšenou pozornost i organizačnímu zajištění (ubytování, stravování, technické zázemí apod.). Zkuste připravit i jednoduchý rozpočet celé akce.

Kontrolní otázky

- Vysvětlete rozdíl mezi didaktickými zásadami a didaktickými principy.
- Kdo definoval didaktické principy pro vzdělávání dospělých?
- Vyjmenujte didaktické principy.
- Vysvětlete vlastními slovy alespoň čtyři didaktické zásady.

Shrnutí

- Didaktické principy a zásady jsou nedílnou součástí projektování vzdělávací akce.
- Didaktické principy jsou obecné zásady.
- Základní didaktické principy pro vzdělávání dospělých formuloval Knowles.
- Didaktické zásady zefektivňují vzdělávací proces.

Seznam použitých zdrojů

Armstrong, M. (2015). *Řízení lidských zdrojů*. Grada Publishing.

Bartoňková, H. (2010). *Firemní vzdělávání. Strategický přístup ke vzdělávání pracovníků*. Grada Publishing.

Bartoňková, H. (2013). *Projektování vzdělávací akce pro andragogy*. Univerzita Palackého v Olomouci.

Bednaříková, I. (2012). *Kapitoly z andragogiky 2*. Univerzita Palackého v Olomouci.

Buckley, R. & Caple, J. (2004). *Trénink a školení*. Computer Press.

Seznam použitých zdrojů

Dvořáková, M. (2013). *Lektorské kompetence*. Univerzita Palackého v Olomouci.

Dvořáková, M. & Šerák, M. (2016). *Andragogika a vzdělávání dospělých: vybrané kapitoly*. Filozofická fakulta Univerzity Karlovy.

Evangelu, J., van Bommel, F. & Juříčka, O. (2013). *Efektivita vzdělávání: Jak získat zpět vložené investice do rozvoje zaměstnanců*. Key Publishing.

Hendl, J. & Remr, J. (2017). *Metody výzkumu a evaluace*. Portál.

Hroník, F. (2007). *Rozvoj a vzdělávání pracovníků*. Grada Publishing.

Seznam použitých zdrojů

Jarvis, P. (2010). *Adult Education and Lifelong Learning*. Routledge.

Klein, Z. (2012). *100 kreativních metod a her na semináře a workshopy*. Grada Publishing.

Knowles, S. M., Holton, I. & Swanson, E. F. (2005). *The Adult Learner: The Definitive Classic in Adult Education and Human Resource Development*. Routledge.

Kocianová, R. (2012). *Personální řízení. Východiska a vývoj*. Grada Publishing.

Kocianová, R. & al. (2013). *Analysis and comparison of forms and methods for the education of older adults in the V4 countries*. Univerzita Karlova.

Seznam použitých zdrojů

Koubek, J. (2009). *Řízení lidských zdrojů*. Management Press.

Kubeš, M., Spilerová, D. & Kurnický, R. (2004). *Manažerské kompetence: způsobilost výjimečných manažerů*. Grada.

Lacina, L. & Kotrba, T. (2015). *Aktivizační metody ve výuce*. Barrister & Principal.

Langer, T. (2016). *Moderní lektor. Průvodce úspěšného vzdělavatele dospělých*. Grada Publishing.

Medlíková, O. (2013). *Lektorské dovednosti. Manuál úspěšného lektora*. Grada.

Seznam použitých zdrojů

Mužík, J. (2011). *Andragogická didaktika: Řízení vzdělávacího procesu*. Wolters Kluwer.

Palán, Z. (2002). *Lidské zdroje: výkladový slovník: výchova, vzdělání, péče, řízení*. Academia.

Palán, Z. (2003). *Základy andragogiky*. Univerzita J. A. Komenského.

Palán, Z. & Langer, T. (2008). *Základy andragogiky*. Univerzita J. A. Komenského.

Seznam použitých zdrojů

Poláchová Vašátková, J. (2010). *Úvod do pedagogické evaluace a jejích metod*. Univerzita Palackého v Olomouci.

Prášilová, M. (2006). *Tvorba vzdělávacího programu*. Triton.

Průcha, J. & Veteška, J. (2014). *Andragogický slovník*. Grada Publishing.

Smékalová, L. (2016). *Didaktika vzdělávání dospělých*. Nová Forma.

Rohlíková, L. & Vejvodová, J. (2012). *Vyučovací metody na vysoké škole*. Grada Publishing.

Seznam použitých zdrojů

Smékalová, L. (2016). *Didaktika vzdělávání dospělých*. Nová Forma.

Urban, J. (2013). *Řízení lidí v organizaci*. Wolters Kluwer.

Veteška, J. & Tureckiová, M. (2008). *Kompetence ve vzdělávání*. Grada Publishing.

Vodák, J. & Kucharčíková, A. (2011). *Efektivní vzdělávání zaměstnanců*. Grada.

Zormanová, L. (2017). *Didaktika dospělých*. Grada Publishing.